

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

SENIOR CERTIFICATE EXAMINATIONS/ NATIONAL SENIOR CERTIFICATE EXAMINATIONS

SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA PELE (FAL)

LEPHEPHE LA BORARO (P3)

2022

TLHAHLO YA GO SWAYA

MEPUTSO: 100

Palomoka ya matlakala a tlhahlo ya go swaya ke 13.

KAROLO YA A: DITAODIŠO

POTŠIŠO YA 1

Ditaodišo tšeo di botšišitšwego.

- 1.1 Ga ke kgolwe gore ke nna ke fihlilego mo seemong se. **(Ke taodišokanego/taodišotlhaloši.)**

Tlhalošo ya taodišokanego.

Ka taodišokanego, go laodišwa tiragalo ye e fetilego. E ka ngwalwa go tšwa lehlakoreng le lengwe le le lengwe.

Tlhalošo ya taodišotlhaloši.

Ka taodišotlhaloši, mongwadi o hlaloša selo se sengwe gore mmadi a kgone go itemogela sona. Motho goba selo se sengwe a/se ka hlalošwa.

Molekwa a ka tšweletša tšeo di latelago:

- Tšeo a gahlanego le tšona.
- O tšweletše bjang?
- O fihlile kae?

50]

- 1.2 Go se theeletše go wetša motho mathateng a bophelo. **(Ke taodišotlhaloši/kanego.)**

Tlhalošo ya taodišotlhaloši.

Ka taodišotlhaloši, mongwadi o hlaloša selo se sengwe gore mmadi a kgone go itemogela sona. Motho goba selo se sengwe a/se ka hlalošwa.

Tlhalošo ya taodišokanego.

Ka taodišokanego, go laodišwa tiragalo ye e fetilego. E ka ngwalwa go tšwa lehlakoreng le lengwe le le lengwe.

Molekwa a ka tšweletša tšeo di latelago:

- Tlhalošo ya kgopolo ye, go se theeletše.
- Ditlamorago tša go se theeletše.
- Maele a go efoga kotsi ya go se theeletše.

[50]

1.3 Tlhokego ya mešomo e hlatlošitše koketšego ya bosenyi mo nageng. **(Ke taodišokgadimo/taodišotlhaloši.)**

Tlhalošo ya taodišokgadimo.

Ka taodišokgadimo, mongwadi o eleletša tiragalo yeo a kilego a e bona, a e kwa goba a badilego ka yona nakong ye e fetilego. A laodiše go ya ka fao a e gopolago ka gona. Go mohuta wo wa taodišo, go ka ba le tumo.

Tlhalošo ya taodišotlhaloši.

Ka taodišotlhaloši, mongwadi o hlaloša selo se sengwe gore mmadi a kgone go itemogela sona. Motho goba selo se sengwe a/se ka hlalošwa.

Molekwa a ka tšweletša tšeo di latelago:

- Tlhalošo ya tlhokego ya mešomo.
- Batho ba amega bjang?
- Ekonomi ya naga e amega bjang?
- Tharollo ekaba eng?

[50]

1.4 Dipoelamorago tšeo di hlolwago ke go tla ka go šielana ga barutwana dikolong. **(Taodišokahlaahlo.)**

Tlhalošo ya taodišokahlaahlo.

Ka taodišokahlaahlo, maikutlo a mongwadi ga a amege. Yona e leka go tšweletša mahlakore a mabedi a go fapana ka go lekana. Mongwadi o hlokomela dintlha tša go fapana tša hlogo ye gomme a hlagiša dikgopolo tša go fapana ntle le go tšea lehlakore. Mongwadi a ka ba le thumo ye e itšeng mafelelong a taodišo eupša dintlha tša go thekga goba go ganetša di swanetše go lekalekana le go kwagala.

Molekwa a ka tšweletša tšeo di latelago:

Thutong.

- Mošomo o a šalela gomme barutwana ga ba fetše lenaneothuto.
- Barutiši ba šoma ka fase ga kgatelelo.

Leago.

- Barutwana ba ima ka bontši.
- Barutwana ba bolawa ke tlala.
- Tirišo ya diokobatši, dinotagi bj.bj e ya godimo.
- Tshenyo yeo e hlolwago ke bana mosegare ka magaeng.

[50]

- 1.5 Maitshwaro a batswadi a na le seabe kgodišong ya bana ba bona.
(Ke taodišongangišano.)

Tihalošo ya taodišongangišano.

Ka taodišongangišano, mongwadi o na le kgopolo ye e itšeng goba ntlhakemo gomme a fe dintlha tša go fahlela goba go thekga maemo a gagwe. Kgopolo ya mongwadi e swanetše go kwešišega taodišong ka moka. Ka taodišo ye mongwadi o leka go kgodiša goba go fekeetša mmadi gore a kwane le kgopolo ya gagwe.

**Molekwa a ka tšweletša tšeo di latelago:
DUMELA.**

- Bana ba tshepa le go rata batswadi ba bona.
- Bophelo bja lethabo ba a bo ekiša.
- Tlhompho le lerato la batswadi di a ba huetša.
- Bana ba ba le maitshwaro a go amogelega.
- Bophelo ke bja khutšo.

GANETŠA.

- Ba tshepa bagwera go feta batswadi.
- Mekgwa ya ka mo ntle ye mebe ba e thabela kudu.
- Melao ya batswadi ba re ke kgatelelo.
- Bana ba feleletša ba dula mebileng.
- Bophelo ke bja dintwa/dikgakgano tša batswadi di bonwa ele bjona bophelo bja maleba.

[50]

- 1.6 Go kgethelwa molekane ke tlhohleletšo ya tšaišo le phapano ya malapa.
(Ke taodišongangišano/taodišokahlaahlo/taodišotlhaloši.)

Tihalošo ya taodišongangišano.

Ka taodišongangišano, mongwadi o na le kgopolo ye e itšeng goba ntlhakemo gomme a fe dintlha tša go fahlela goba go thekga maemo a gagwe. Kgopolo ya mongwadi e swanetše go kwešišega taodišong ka moka. Ka taodišo ye mongwadi o leka go kgodiša goba go fekeetša mmadi gore a kwane le kgopolo ya gagwe.

Tihalošo ya taodišokahlaahlo.

Ka taodišokahlaahlo, maikutlo a mongwadi ga a amege. Yona e leka go tšweletša mahlakore a mabedi a go fapana ka go lekana. Mongwadi o hlokomela dintlha tša go fapana tša hlogo ye gomme a hlagiša dikgopolo tša go fapana ntle le go tšea lehlakore. Mongwadi a ka ba le thumo ye e itšeng mafelelong a taodišo eupša dintlha tša go thekga goba go ganetša di swanetše go lekalekana le go kwagala.

Tihalošo ya taodišotlhaloši.

Ka taodišotlhaloši, mongwadi o hlaloša selo se sengwe gore mmadi a kgone go itemogela sona. Motho goba selo se sengwe a/se ka hlalošwa.

Molekwa a ka tšweletša tšeo di latelago.

- Ga go na lerato/Ke lenyalo la kgapeletšo.
- Tlaišo e ba ye kgolo.
- Bana ba bona ga ba ke ba no felela gabotsana/ba tšea dithulano go ba bophelo bja maleba.
- Dintwa tša bona di thuba leloko.

[50]1.7 1.7.1 Seswantšho sa A (**Ke taodišokanego/ taodišotlhaloši.**)**Tihalošo ya taodišokanego.**

Ka taodišokanego go laodišwa tiragalo ye e fetilego. E ka ngwalwa go tšwa lehlakoreng le lengwe le le lengwe.

Tihalošo ya taodišotlhaloši.

Ka taodišotlhaloši, mongwadi o hlaloša selo se sengwe gore mmadi a kgone go itemogela sona. Motho goba selo se sengwe a/se ka hlalošwa.

Molekwa a ka tšweletša tšeo di latelago:

- A fe seswantšho hlogo.
- Go swanetše go ba le kamano magareng ga tlhalošo le seswantšho.
- Go amega ga batho.
- Go amega ga difatanaga.
- Go amega ga meago.
- Go amega ga diphoofolo.
- Kgogolego ya mobu.

[50]1.7.2 Seswantšho sa B (**Ke ditaodišokanego/taodišotlhaloši.**)**Tihalošo ya taodišokanego.**

Ka taodišokanego go laodišwa tiragalo ye e fetilego. E ka ngwalwa go tšwa lehlakoreng le lengwe le le lengwe.

Tihalošo ya taodišotlhaloši.

Ka taodišotlhaloši, mongwadi o hlaloša selo se sengwe gore mmadi a kgone go itemogela sona. Motho goba selo se sengwe a/se ka hlalošwa.

Molekwa a ka tšweletša tšeo di latelago:

- A fe seswantšho hlogo.
- Go swanetše go ba le kamano magareng ga tlhalošo le seswantšho.
- Maphelo a batho.
- Go amega ga bengdikgwebo.
- Go amega ga ekonomi.
- Ditlamorago tša bosenyi bjo.

[50]**PALOMOKA YA KAROLO YA A:****50**

KAROLO YA B: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE TELELE**2.1 LENGWALO LA SEGWERA/SETLWAEDI**

Dintlha tšeo di swanetšego go hlokomelwa ge go ngwalwa lengwalo la segwera:

- Sebopego e be sa maleba – aterese ya mongwadi, madume/matseno, mafetšo a maleba.
- Mongwadi a bontšhe go tlwaelana le moamogedi.
- Maikemišetšo e be a go hlohleletša.
- Retšistara e be ya go amogelega.

[30]**2.2 LENANEOTHERO LE METSOTSO.**

Dintlha tšeo di swanetšego go hlokomelwa ge go ngwalwa lenaneothero le metsotso:

2.2.1 Lenaneothero.

1. Letšatšikgwedi, nako le lefelo la kopano.
2. Pulo le kamogelo.
3. Maloko ao a tlilego le bao ba kgopetšego tshwarelo.
4. Palo ya metsotso ya kopano ya go feta.
5. Ditshwayatshwayo.
6. Ditšwametsotsong.
7. Kamogelo ya metsotso ya kopano ya go feta.
8. Tabakgolo ya letšatši.
8.1
9. Letšatši la kopano ye e latelago.
10. Tswalelo.

2.2.2 Metsotso ka bokopana.

Mohlala:

1. Pulo ya kopano.
Morapeledi o butše kopano ka thapelo.
2. Kamogelo ya maloko ao a tlilego.
Morago ga pulo modulasetulo o amogetše maloko ka moka ao a tlilego kopanong.
3. Maloko ao a sa tlogo.
Ga go aba leloko leo le paletšwego ke go tla kopanong. Go bile gape lephephe la boingwadišo.
4. Palo ya metsotso ya kopano ya go feta.
Mongwaledi o balile metsotso ya kopano ya go feta.
5. Ditshwayatshwayo.
Ga gwaba le diphošollo le ditlaleletšo.
6. Ditšwametsotsong di ile tša ahlaahlwa.
Metsotso e ile ya amogelwa bjalo ka bohlatse bja tšeo direrilwego kopanong ya go feta.

7. Kamogelo ya metsotso.
Go tšwa metsotsong go ahlaahlilwe taba ya kgopelo ya thekgo ya mašelang yeo e salego e dirwa. Karabo ebile gore go sa emetšwe bona boramašelang.
8. Tabakgolo ya letšatši.
8.1 Go hlongwa ga sehlopha sa kgwele ya maoto ya basadi ebile tabakgolo. Go kwanwe gore dintlha ka botlalo di tla fiwa kopanong yeo e tlogo latela.
9. Letšatši la kopano ye e latelago le ile la bewa.
Kopano ya go latela e tla swarwa ka la 7 Dibatsela.
10. Tswalelo ya kopano ka moetapele.
Kopano e tswaletšwe ka iri ya 14:30.

[30]

2.3 POLEDIŠANO.

Dintlha tšeo di swanetšego go hlokomelwa ge molekwa a ngwala poledišano yeo ya magareng ga Lesiba le Nkotsana.

- Maswao a kgorwana.
- Hlogo e sepelelane le sererwa.
- Retšistara e be ya maleba.
- Polelo e be yeo e tsošago maikutlo le go hlohleletša.
- Go swarelelwe hlogong/sererweng.
- Dikakanyo tša bona mabapi le moento.
- Go be le tšhomišo ya ditšhupasefala.

[30]

2.4 POLELO.

Go bolelwe ka lerato le tlhokomelo yeo ba laeditšwego yona.

Dintlha tšeo di swanetšego go hlokomelwa ge go ngwalwa polelo ye:

- E be ka gare ga lepokisana.
- Hlogo e sepelelane le moletlo.
- Retšistara e be ya maleba.
- Polelo e be yeo e tsošago maikutlo a lethabo.
- Go swarelelwe hlogong/sererweng.

[30]

PALOMOKA YA KAROLO YA B:

30

KAROLO YA C: DITŠWELETŠWA TŠA TIRIŠANO TŠE KOPANA**3.1 PAPATŠO**

Dintlha tšeo di swanetšego go hlokomelwa ge go ngwalwa papatšo.

- E be ka gare ga lepokisana.
- Hlogo ya papatšo.
- Difonte tša go fapana.
- Go bapatšwa eng?
- Ke bokae?
- Tshedimošo ka botlalo mabapi le setšweletšwa seo se bapatšwago.
- E kwalakwatšwa kae?
- Morero wa papatšo.
- Mmapatši a diriše polelo ya go goga šedi ya bareki/babadi.
- Mmapatši a šomiše polelo ya go jabetša.

[20]**3.2 MOLAETŠA WA WhatsApp**

Dintlha tšeo di swanetšego go hlokomelwa ge go ngwalwa molaetša wa WhatsApp.

- E be ka gare ga lepokisana.
  - E ya go mang? / Nomoro ya mogala.
  - Ditumedišo.
- Molaetša o ka akaretša tše di latelago/Mananeo ao a ka latelwago:
- Go etela bokgobapuku.
  - Go tsenela dithuto tša tlaleletšo.
  - Go šomiša maphephepotšišo a mengwaga ya go feta.
  - Go theeletša mananeo a diyalemoya.
  - Go lebelela mananeo a thuto thelebišeneng.

[20]

3.3 DITŠHUPETŠO

Dintlha tšeo di swanetšego go hlokomelwa ge go ngwalwa ditšhupetšo:
Dikarabo tša maleba tša balekwa di tla amogelwa. Karabo e akaretše tše di latelago:

- Go boletwe ka khutlonne tša lefase.
- A tšweletše bokgole go tloga legang la bona go fihla lepatlelong.
- Maina a mebila yeo ba tlogo e šomiša a tšweletšwe.
- A laetše matsogo ao ba tlogo tepogela go ona mohlala, la ngele le la goja.
- Maswao ao a tlogo ba hlahla tseleng.
- Monabo ka dikilometara goba dimetara tšeo ba tlogo di sepela pele ba bona seo se ka ba hlalago go ya pele.
- Meago yeo ba tlogo e feta tseleng e laetšwe.

Mohlala:

Šomišang mmila wa Seriti go tsena mmileng wa Leolo le lebe Lebowa Bodikela. Fetang tselasedikodikong monabo wa dimetara tše 200, ka letsogong la ngele le tla bona sekolo sa Lata. Fetang diroboto tša mathomo le lebe go tša bobedi le sepeleng monabo wa kilometara e 1 le tepogeleng ka letsogong la ngele ka mmila wa lpeleng. Pejana leswaong la Ema, tepogelang ka letsogong la go ja ka mmila wa Leso, dimetara tše 60 le tla bona leswao la Ema. Tepogelang letsogong la go ja le tsene tselasedikodikong le tsene ka letsogong la ngele le tla bona Lapatlelo la Legae.

[20]

PALOMOKA YA KAROLO YA C:

20

PALOMOKA YA TLHAHLOBO:

100

ELA HLOKO:

- Diriša rubriki ye ge o swaya ditaodišo (LEPHEPHE LA 3, KAROLO YA A).
- Meputso ya 0–50 e arotšwe ka magato a mahlano a ditlhalošo.
- Mo go diteng, polelo le setaele le legato le lengwe le le lengwe la magato a ditlhalošo a mahlano le arotšwe ka dikarolwana tše pedi, e lego legato la godimo le la fase go lebeletšwe kabo ya meputso le ditlhalošo.
- Sebopogo ga se sa arolwa ka legato la godimo le la fase.

KAROLO YA A: RUBRIKI YA GO SWAYA DITAODIŠO TŠA SEPEDI LELEME TLALELETŠO LA PELE [MEPUTSO YE 50]

Dinyakwa		Bokgoni bja go ikgetha	Bokgoni bja maemo	Bokgoni bja magareng	Bokgoni bja motheo	Ga go bokgoni
DITENG LE PEAKANYO (Go araba dipotšišo) -Tatelano ya dikgopolo ge go dirwa peakanyo. -Temogo ya morero, baamogedi ba tshedimošo le dikamano. MEPUTSO YE 30 Diteng = 25 Peakanyo = 5	Legato la godimo	28–30	22–24	16–18	10–12	4–6
		-Bokgoni bja go araba potšišo ke bja maemo a godimodimo go fetiša. -Dikgopolo tše bohlale, tša go hlohla mabjoko tšeo di tšwele go mahlalagading. -Peakanyo le tlemagano ke tšeo di ikgethilego go akaretšwa matseno, mmele le mafetšo.	-Potšišo e arabilwe gabotsebotse. -Dikgopolo di kgahliša kudu ebile di sepelelana le hlogo/sererwa. -Peakanyo le tlemagano ya dikgopolo ke tše botsebotse go akaretšwa matseno, mmele le mafetšo.	-Karabo e a kgotsofatša. -Dikgopolo di tlemagane ebile di a kgodiša. -Peakanyo le tlemagano ya dikgopolo ke tše kaone go akaretšwa matseno, mmele le mafetšo.	-Tlemagano ya dikgopolo ga se ya maleba. -Dikgopolo ga di tšwelele gabotse ebile ga di bontšhe boithamelo. -Tatelano le tlemagano ya dikgopolo di tšwelela gannyane.	-Molekwa o tšwele tseleng kudukudu. -Dikgopolo di hlakahlakane ebile ga di nepiše. -Dikgopolo ga di nepiše hlogo ebile di a ipoeletša. -Ga go tatelano le tlemagano ya dikgopolo.
	Legato la fase	25–27	19–21	13–15	7–9	0–3
		-Bokgoni bja go araba potšišo ke bja maemo a godimodimo. -Dikgopolo tše bohlale tša go tšwa mahlalagading. -Bokgoni bja maemo a godimo bja go beakanya le go tlemaganya dikgopolo go akaretšwa matseno, mmele le mafetšo.	-Potšišo e arabilwe gabotse. -Dikgopolo di a kgahliša ebile di sepelelana le hlogo/sererwa. -Peakanyo le tlemagano ya dikgopolo ke tše botse go akaretšwa matseno, mmele le mafetšo.	-Potšišo e arabilwe ka mo go kgotsofatšago eupša ga se ya hlaka gabotse. -Tlemagano ya dikgopolo e a kgotsofatša ebile e a kgodiša. -Peakanyo le tlemagano ya dikgopolo di a kgotsofatša go akaretšwa matseno, mmele le mafetšo.	-Molekwa o tšwele tseleng. -Dikgopolo di hlakahlakane. -Ga go peakanyo goba tlemagano ya dikgopolo yeo e tšwelelago.	-Ga go bolelwe selo ka hlogo yeo e filwego. -O tšwele tseleng kudukudu. -Diteng ga di nepiše ebile di hlakahlakane.

<p>POLELO, MONGWALELO LE PALOBOHLATSE</p> <p>-Segalo, retšistara, mongwalelo, tlotlontšu ya maleba ya morero le dikamano. -Kgetho ya mantšu Tirišo ya polelo le melawana, maswao, popopolelo le mopeleto.</p> <p>MEPUTSO YE 15</p> <p>Polelo = 10 Mongwalelo = 3 Padišišobohlatse = 2</p>	<p>14–15</p> <p>-Segalo, retšistara, setaele le tlotlontšu di sepelelana kudukudu le morero, baamogedi le dikamano. -Polelo ke ya boitshepo, ya go nona, ya maatlakgogedi. -Polelo e na le segalo sa go ba le maatlakgogedi ebile e nonne ka mebolelwana ya go kgahliša. -Ga go na le ge e ka ba phošwana e tee ya popopolelo le mopeleto. -Polelo e beakantšwe ka bokgwari bja maemo a godimodimo.</p>	<p>11–12</p> <p>-Segalo, retšistara, setaele le tlotlontšu di sepelelana gabotsebotse le morero, baamogedi le dikamano. -Polelo e na le maatla, ya segalo sa maleba. -Diphošo tša popopolelo le mopeleto ga se tše kae. -Polelo e beakantšwe gabotsebotse.</p>	<p>8–9</p> <p>-Segalo, retšistara, setaele le tlotlontšu di sepelelana gabotse le morero, baamogedi le dikamano. -Tirišo ya maleba ya polelo e dira gore molaetša o kwagale. -Segalo ke sa maleba. -Mebolelwana e dirišitšwe go godiša boleng bja diteng.</p>	<p>5–6</p> <p>-Segalo, retšistara, setaele le tlotlontšu di sepelelana gannyane le morero, baamogedi le dikamano. -Tirišo ya polelo ke ya motheo. -Segalo le mošito ga se tša maleba. -Tlotlontšu ke ye nnyane kudu.</p>	<p>0–3</p> <p>-Polelo ga e kwešišagale. -Segalo, retšistara, setaele le tlotlontšu ga di sepelelane le morero, baamogedi le dikamano. -Tlotlontšu ke ye nnyane kudukudu moo e lego gore e dira gore ditaba di se kwešišagale.</p>
	<p>13</p> <p>-Polelo ya maemo a godimodimo ya go ba le segalo se maatla. -Ga go na le ge e ka ba phošwana e tee ya popopolelo goba mopeleto. -Polelo e beakantšwe ka bokgwari.</p>	<p>10</p> <p>-Polelo ke ya maemo a godimo ya go ba le maatlakgogedi. -Segalo ke sa maleba sa go ba le maatlakgogedi. -Diphošwana tše nnyane tša popopolelo le mopeleto. -Polelo e beakantšwe gabotse.</p>	<p>7</p> <p>-Tirišo ya polelo e a kgotsofatša eupša e na le diphošo. -Segalo se a kgotsofatša eupša mebolelwana ga se ya dirišwa o kaalo.</p>	<p>4</p> <p>-Polelo ga e kgotsofatše. -Ga go phapantšho ya mafoko. -Tlotlontšu ga se ye kaalo.</p>	
<p>SEBOPEGO</p> <p>-Dinyakwa/ Dipharologantšho tša setšweletšwa. -Tšwetšopele ya ditemana le tlhamo ya mafoko.</p> <p>MEPUTSO YE 5</p>	<p>5</p> <p>-Tšwetšopele ya sererwa ke ya maemo a godimodimo. -Tlhalošo ya dikgopolo ke ya maemo a godimodimo. -Tlhamo ya mafoko le ditemana ke ya go ikgetha, ya maemo a godimodimo.</p>	<p>4</p> <p>-Tatelano ye botse ya tšwetšopele ya dintlha. -Tlemagano ye botse ya dintlha le dikgopolo. -Mafoko le ditemana di beakantšwe ka makgethe.</p>	<p>3</p> <p>-Dintlha tša maleba di tšweleditšwe. -Mafoko le ditemana di hlamegile gabotse. -Taodišo e a kwagala.</p>	<p>2</p> <p>-Dintlha tša maleba ga se tše kae. -Mafoko le ditemana di na le diphošo. -Taodišo e a kwagala eupša e na le mafokodi.</p>	<p>0–1</p> <p>-Dintlha tša maleba ga di gona. -Mafoko le ditemana di fošagetše. -Taodišo ga e kwagale.</p>

KAROLO YA B: RUBRIKI YA GO SWAYA DITŠWELETŠWA TŠE TELELE TŠA TIRIŠANO TŠA SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA PELE [MEPUTSO YE 30]

Dinyakwa	Bokgoni bja go ikgetha	Bokgoni bja maemo	Bokgoni bja magareng	Bokgoni bja motheo	Ga go bokgoni
<p>DITENG, PEAKANYO LE SEBOPEGO</p> <p>(Go araba dipotšišo le dikgopolo) -Tatelanyo le peakanyo ya dikgopolo. -Morero, baamogedi, dinyakwa/dipharologantšho le dikamano.</p> <p>MEPUTSO YE 18</p> <p>Diteng = 14 Peakanyo = 2 Sebopego = 2</p> <p>(Lengwalo =Sebopego =4)</p>	<p>15–18</p> <p>-Bokgoni bja go araba potšišo ke bja maemo a godimodimo go fetiša. -Dikgopolo ke tše bohlae tša go tšwa mahlalagading. -Tsebo ye e tseneletšego ya dinyakwa tša mohuta wa setšweletšwa. -Ditaba di nepiša setšweletšwa thwi. -Tlemagano ya diteng le dikgopolo ke ya maemo a godimo. -Tlhalošo ya ditaba ke ya maemo a godimo ebile e thekga sererwa. -Sebopego ke sa maleba sa go sepelelana le setšweletšwa.</p>	<p>11–14</p> <p>-Bokgoni bjo bobotsebotse bja go araba potšišo bjo bo laetšago tsebo ye botse ya mohuta wa setšweletšwa. -Ditaba di nepiša setšweletšwa. -Molekwa ga se a tšwa tseleng. -Tlemagano ya diteng le dikgopolo ke ye botse. -Tlhalošo ya ditaba ke ye botse ebile e thekga sererwa. -Sebopego ke sa maleba eupša se na le diphošwana di se kae.</p>	<p>8–10</p> <p>-Bokgoni bja go kgotsofatša bja go araba potšišo bja go laetša tsebo ya mohuta wa setšweletšwa. -Go na le nepišo eupša go na le go tšwa tseleng gannyane. -Tlemagano ya dikgopolo le dikamano e a kgotsofatša. -Tlhalošo ya ditaba e a kgotsofatša ebile e thekga sererwa. -Sebopego ke sa maleba eupša se na le diphošo tše dintšinyana.</p>	<p>5–7</p> <p>-Bokgoni bja motheo bja go araba potšišo bja go laetša tsebo ye nnyane ya dinyakwa tša mohuta wa setšweletšwa. -Go na le nepišo ye nnyane ya setšweletšwa eupša go na le go tšwa tseleng. -Tlemagano ya diteng le dikgopolo ga se ye kaalo. -Tlhalošo ya ditaba ke ya motheo ebile e thekga sererwa gannyane. -Ga se a šomiša melao ya sebopego ka tshwanelo. -Go tlogetšwe dintlha tše bohlokwa.</p>	<p>0–4</p> <p>Karabo ga e laetše tsebo le ye nnyane ya mohuta wa setšweletšwa. -Molaetša ga o tšwelele gabotse ka ge molekwa a tšwele tseleng kudukudu. -Ga go tlemagano ya diteng le dikgopolo. -Ditaba di hlalošwa gannyane. -Sebopego sa setšweletšwa ga se sona.</p>
<p>POLELO, MONGWALELO LE PALOBOHLATSE</p> <p>-Segalo, retšistara, mongwalelo, morero, baamogedi le dikamano. -Tirišo ya polelo le melawana kgetho ya mantšu. -Maswao le mopeleto.</p> <p>MEPUTSO YE 12</p> <p>Polelo = 8 Mongwalelo = 2 Padišišobohlatse = 2 (Lengwalo= Mongwalelo=1 Padišišobohlatse =1)</p>	<p>10–12</p> <p>-Segalo, retšistara, mongwalelo le tlotlontšu di sepelelana gabotsebotse le morero, baamogedi le dikamano. -Polelo e nepagetše ebile e hlamegile gabotse. -Ga go na le ge e ka ba phošo e tee.</p>	<p>8–9</p> <p>-Segalo, retšistara, mongwalelo le tlotlontšu di sepelelana gabotse le morero, baamogedi le dikamano. -Polelo ga e na diphošo tša popopolelo ebile e hlamegile gabotse. -Tlotlontšu ke ye ntši. -Gantši ga go diphošo.</p>	<p>6–7</p> <p>-Segalo, retšistara, mongwalelo le tlotlontšu di sepelelana le morero, baamogedi le dikamano. -Diphošo tša popopolelo ga se tše ntši. -Tlotlontšu ke yeo e lekanetšego. -Diphošwana tšego di lego gona ga di fetošo molaetša.</p>	<p>4–5</p> <p>-Segalo, retšistara, mongwalelo le tlotlontšu ga di sepelelane gabotse le morero, baamogedi le dikamano. -Popopolelo ga se yeo e nepagetšego ebile e tletše ka diphošo. -Tlotlontšu ga se ye ntši. -Molaetša o a tšwelele eupša o arošitšwe.</p>	<p>0–3</p> <p>-Segalo, retšistara, mongwalelo le tlotlontšu ga di sepelelane le morero, baamogedi le dikamano. -Sengwalo se tletše ka diphošo ebile se hlakahlakane. -Tlotlontšu yeo e lego gona ga e sepelelane le morero le ga nnyane. -Molaetša ga o tšwelele le ga nnyane.</p>

KAROLO YA C: RUBRIKI YA GO SWAYA DITŠWELETŠWA TŠE KOPANA TŠA TIRIŠANO TŠA SEPEDI LELEMETLALELETŠO LA PELE [MEPUTSO YE 20]

Dinyakwa	Bokgoni bja go ikgetha	Bokgoni bja maemo	Bokgoni bja magareng	Bokgoni bja motheo	Ga go bokgoni
<p>DITENG, PEAKANYO LE SEBOPEGO</p> <p>(Go araba dipotšišo le dikgopolo) -Tatelano le peakanyo ya dikgopolo. -Morero, baamogedi, dinyakwa/dipharologantšho le dikamano.</p> <p>MEPUTSO YE 12</p> <p>Diteng = 8 Peakanyo = 2 Sebopego = 2</p>	<p>10–12</p> <p>-Bokgoni bja go araba potšišo ke bja maemo a godimodimo go fetiša. -Dikgopolo ke tše bohlae tša go tšwa mahlalagading. -Tsebo ye e tseneletšego ya dinyakwa tša mohuta wa setšweletšwa. -Ditaba di nepiša setšweletšwa thwi. -Tlemagano ya diteng le dikgopolo ke ya maemo a godimo. -Tihalošo ya ditaba ke ya maemo a godimo ebile e thekga sererwa. -Sebopego ke sa maleba sa go sepelelana le setšweletšwa.</p>	<p>8–9</p> <p>Bokgoni bjo bobotsebotse bja go araba potšišo bjoo bo laetšago tsebo ye botse ya mohuta wa setšweletšwa. -Ditaba di nepiša setšweletšwa. -Molekwa ga se a tšwa tseleng. -Tlemagano ya diteng le dikgopolo ke ye botse. -Tihalošo ya ditaba ke ye botse ebile e thekga sererwa. -Sebopego ke sa maleba eupša se na le diphošwana di se kae.</p>	<p>6–7</p> <p>-Bokgoni bja go kgotsofatša bja go araba potšišo bja go laetša tsebo ya mohuta wa setšweletšwa. -Go na le nepišo eupša go na le go tšwa tseleng gannyane. -Tlemagano ya dikgopolo le dikamano e a kgotsofatša. -Tihalošo ya ditaba e a kgotsofatša ebile e thekga sererwa. -Sebopego ke sa maleba eupša se na le diphošo tše dintšinyana.</p>	<p>4–5</p> <p>-Bokgoni bja motheo bja go araba potšišo bja go laetša tsebo ye nnyane ya dinyakwa tša mohuta wa setšweletšwa. -Go na le nepišo ye nnyane ya setšweletšwa eupša go na le go tšwa tseleng. -Tlemagano ya diteng le dikgopolo ga se ye kaalo. -Tihalošo ya ditaba ke ya motheo ebile e thekga sererwa gannyane. -Ga se a šomiša melao ya sebopego ka tshwanelo. -Go tlogetšwe dintlha tše bohlokwa.</p>	<p>0–3</p> <p>-Karabo ga e laetše tsebo le ye nnyane ya mohuta wa setšweletšwa. -Molaetša ga o tšwelele gabotse ka ge molekwa a tšwele tseleng kudukudu. -Ga go tlemagano ya diteng le dikgopolo. -Ditaba di hlalošwa gannyane. -Sebopego sa setšweletšwa ga se sona.</p>
<p>POLELO, MONGWALELO LE PALOBOHLATSE</p> <p>-Segalo, retšistara, mongwalelo, morero, baamogedi le dikamano. -Tirišo ya polelo le melawana. -Kgetho ya mantšu. -Maswao le mopeleto.</p> <p>MEPUTSO YE 8</p> <p>Polelo = 4 Mongwalelo= 2 Palobohlatse= 2</p>	<p>7–8</p> <p>Segalo, retšistara, mongwalelo le tlotlontšu di sepelelana gabotsebotse le morero, baamogedi le dikamano. -Polelo e nepagetše ebile e hlamegile gabotse. -Ga go na le ge e ka ba phošo e tee.</p>	<p>5–6</p> <p>-Segalo, retšistara, mongwalelo le tlotlontšu di sepelelana gabotse le morero, baamogedi le dikamano. -Polelo ga e na diphošo tša popopolelo ebile e hlamegile gabotse. -Tlotlontšu ke ye ntši. -Gantši ga go diphošo.</p>	<p>4</p> <p>Segalo, retšistara, mongwalelo le tlotlontšu di sepelelana le morero, baamogedi le dikamano. -Diphošo tša popopolelo ga se tše ntši. -Tlotlontšu ke yeo e lekanetšego. -Diphošwana tšeo di lego gona ga di fetošwe molaetša.</p>	<p>3</p> <p>-Segalo, retšistara, mongwalelo le tlotlontšu ga di sepelelane gabotse le morero, baamogedi le dikamano. -Popopolelo ga se yeo e nepagetšego ebile e tletše ka diphošo. -Tlotlontšu ga se ye ntši. -Molaetša o a tšwelela eupša o arošitšwe.</p>	<p>0–2</p> <p>-Segalo, retšistara, mongwalelo le tlotlontšu ga di sepelelane le morero, baamogedi le dikamano. -Sengwalo se tletše ka diphošo ebile se hlahahlakane. -Tlotlontšu yeo e lego gona ga e sepelelane le morero le ga nnyane. -Molaetša ga o tšwelele le ga nnyane.</p>